

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten (RP 170/2025 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- grundlagsutskottet GrUU 8/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Johannes Koskenniemi, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Kirsi Pulkkinen, justitieministeriet
- justitieråd Jukka Sippo, högsta domstolen
- hovrättsråd Anna-Maija Ruohoniemi, Helsingfors hovrätt
- tingsdomare Pekka Rekola, Helsingfors tingsrätt
- ledande förvaltningsråd Tommi Talvitie, Utsökningsverket
- jurist Joonas Koskivirta, Rundradion Ab
- expert Anu Tuukkanen, Amnesty International Finländska sektionen rf
- forskare Anu Kultalahti, Finnwatch rf
- jurist Tytti Oras, Finlands Journalistförbund rf
- doktorand Samuli Kulmala, Helsingfors universitet
- professor (emerita) Tuula Linna.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Åklagarmyndigheten
- Finlands Advokater.

Samband med andra handlingar

Lagutskottet har tidigare behandlat ärendet i utlåtandena LaUU 7/2021 rd och LaUU 23/2022 rd.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten. Genom lagen genomförs direktivet om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (det s.k. Slapp-direktivet).

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 7 maj 2026, då direktivet senast ska genomföras i medlemsstaterna i Europeiska unionen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Europaparlamentet och rådet har antagit direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt). Syftet med direktivet är att förebygga gränsöverskridande strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (s.k. munkavleprocesser). Det rör sig om civila rättsprocesser som inte grundar sig på ett verkligt behov av rättsskydd, utan som syftar till att bestraffa eller förhindra deltagande i den offentliga debatten. Föremålen för munkavleprocesser är vanligen journalister och aktörer i det civila samhället.

Regeringen föreslår att det stiftas en speciallag för att genomföra direktivet. Den föreslagna lagen innehåller rättsmedel som är nya i vår rättsordning.

Lagutskottet anser att direktivets och den föreslagna regleringens mål att trygga yttrandefriheten är ytterst viktigt och värt att understödja, eftersom munkavleprocesser handlar om att inleda en rättsprocess utan att det finns ett behov av rättsskydd och i syfte att tysta samhällsdebatt eller bestraffa för sådan. Domstolarna och rättegångsförfarandet utnyttjas då som ett redskap för att eftersträva ett tämligen snävt definierat syfte som inte kan godkännas. Utskottet anser det vara viktigt att sådana käromål kan identifieras och förkastas i ett så tidigt skede som möjligt. Samtidigt är det viktigt att väckandet av berättigade käromål inte begränsas.

Sammantaget anser utskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslaget, men med anmärkningarna nedan. Dessutom föreslår utskottet att ett nytt lagförslag godkänns för att komplettera regleringen.

Tillämpningsområde

Den föreslagna nya lagen tillämpas på civilrättsliga och handelsrättsliga mål som har gränsöverskridande verkningar och som grundar sig på deltagande i den offentliga debatten. Det föreslås inte att lagen ska tillämpas på nationella mål och inte heller på andra än ovan nämnda tvistemål eller brottmål.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

Tillämpningsområdet är snävt, vilket sannolikt innebär att den nya lagen kommer att tillämpas relativt sällan. Lagutskottet anser dock att det föreslagna tillämpningsområdet är motiverat och ändamålsenligt. Av propositionen framgår att det veterligen inte har inletts sådana processer i Finland som uppfyller kännetecknen för munkavleprocesser (s. 22). Detta förklaras delvis av att den finländska tvistemålsprocessen redan sedan tidigare innehåller sådana skyddsmekanismer och skyddande faktorer som inte har funnits i alla unionens medlemsstater. Dessutom är det i Finland i allmänhet fråga om brottmål vid munkavleprocesser. Det som sägs ovan talar enligt utskottet för att tillämpningsområdet för den nya lagen inte ska omfatta nationella tvistemål. Det är inte heller motiverat att utvidga tillämpningsområdet till brottmål, eftersom det skulle vara en mer omfattande ändring än genomförande av direktivet och en betydande ändring jämfört med nuläget. Det skulle förutsätta grundlig och omsorgsfull analys och beredning.

Säkerhet

I enlighet med direktivet föreslås det att svaranden ska ha rätt att kräva säkerhet för de rättegångskostnader som käranden kan åläggas att betala till svaranden. Avsikten är att säkerställa att svaranden av käranden kan driva in de rättegångskostnader som dömts ut. Säkerheten för rättegångskostnader är ett nytt rättsmedel i vår rättsordning.

Enligt den föreslagna regleringen ska ett yrkande på ställande av säkerhet framställas under beredningen (7 §). Vid utskottsbehandlingen av propositionen har förslaget ansetts vara strängt, och därför har det framförts att säkerhet av särskilda skäl bör kunna krävas också senare.

Utskottet tillstyrker dock den lösning som föreslås i propositionen. Säkerheten täcker svarandens rättegångskostnader, som i praktiken huvudsakligen orsakas av att svaranden anlitar ett juridiskt biträde. Det hör till ett juridiskt biträdes skyldigheter att under förberedelsen påpeka möjligheten att kräva säkerhet för huvudmannen och vid behov samtidigt fästa uppmärksamhet vid beloppet av de rättegångskostnader som förorsakas huvudmannen. En möjlighet att kräva säkerhet också efter förberedelsen lämpar sig dåligt också med tanke på systematiken i den föreslagna regleringen.

Avgift för rättegångsmissbruk

I den föreslagna lagen föreskrivs det om en avgift för rättegångsmissbruk som domstolen kan döma käranden att betala om käranden inleder en rättegång som utgör rättegångsmissbruk (12 §). Avgiften för rättegångsmissbruk är minst 1 000 och högst 50 000 euro. Avgiften för rättegångsmissbruk kompletterar andra rättsmedel och stärker för sin del förbudet mot att använda rättegångsförfarandet för fel ändamål. Genom den föreslagna avgiften genomförs direktivets krav på att käranden ska kunna dömas till effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner.

Det är fråga om en ny ekonomisk påföljd av sanktionskaraktär. Eftersom avgiften döms ut med iakttagande av civilprocessuella procedurer kan den beskrivas som en civilrättslig sanktion.

Lagutskottet har ingenting att invända mot minimi- och maximibeloppet för den föreslagna avgiften för rättegångsmissbruk. Under utskottsbehandlingen har det lagts fram ett förslag om att

Betänkande LaUB 6/2026 rd

den skada som orsakas sökandens anseende då avgiften för rättegångsmisbruk döms ut bör beaktas som en faktor som sänker avgiften. Utskottet anser dock inte att detta är motiverat, eftersom bedömningssituationen vid utdömning av avgift för rättegångsmisbruk avviker från bedömningssituationen vid utdömning av straff. När straff döms ut kan domstolen beakta sådan uppmärksamhet som innan domen getts uppstått i medierna utan att svaranden har kunnat påverka uppmärksamheten. När käranden påförs en avgift för rättegångsmisbruk är situationen en annan, eftersom käranden kan beakta möjligheten till uppmärksamhet i medierna när han eller hon den överväger att inleda munkavleprocessen. Dessutom utsätts käranden vanligen för negativ offentligheten först efter det att en avgift för rättegångsmisbruk har dömts ut, vilket innebär att den negativa offentligheten inte på ett tillförlitligt sätt kan bedömas eller beaktas när avgiften döms ut.

I propositionen föreslås det vidare att domstolen kan avstå från att döma ut en avgift för rättegångsmisbruk, om det förfarande som ligger till grund för avgiften kan motsvara någon brottsbeskrivning (13 § 2 mom.). Syftet är att säkerställa att straffprocessen inte kan förhindras på grund av avgiften för rättegångsmisbruk (se RP, s. 42).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen ansett att det är motiverat att bedöma den föreslagna avgiften för rättegångsmisbruk på samma grunder som bestämmelserna om administrativa straffpåföljder (se GrUU 8/2026 rd). Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att förbudet mot dubbel straffbarhet också omfattar administrativa påföljder av straffkaraktär för samma gärning (se GrUU 8/2026 rd, med hänvisning till GrUU 17/2013 rd och GrUU 15/2014 rd). Grundlagsutskottet betonar betydelsen av förbudet mot dubbel straffbarhet och i synnerhet av domstolspraxis i fråga om förbudet med tanke på tillämpningen av den föreslagna lagen. Enligt grundlagsutskottet finns det inte heller något hinder för att avgiften för rättegångsmisbruk är primär i förhållande till straffprocessen.

Lagutskottet konstaterar att avgiften för rättegångsmisbruk inte är en påföljd för en straffbar gärning, utan för inledande av en rättegång som utgör rättegångsmisbruk. Inledande av en rättegång som utgör rättegångsmisbruk har inte kriminaliserats. Om käranden under en munkavleprocess exempelvis gör sig skyldig till bevisförvanskning, hindrar inte utdömning av en avgift för rättegångsmisbruk att straff senare yrkas för bevisförvanskning, eftersom avgiften för rättegångsmisbruk döms ut på annan grund (se även RP, s. 43).

Lagutskottet anser att förbudet mot dubbel straffbarhet (ne bis in idem-förbudet) omfattar administrativa påföljder av straffkaraktär för samma gärning och även påföljder som avgift för rättegångsmisbruk. Då gäller det att bedöma om samma gärningar ligger till grund för avgiften för rättegångsmisbruk och för straffprocessen. Bedömningen ska utföras av en domstol, som beaktar tidigare rättspraxis, särskilt högsta domstolens prejudikat, och Europadomstolens avgörandepraxis. Detaljerna i fallet avgör om det är fråga om samma gärning eller inte. Eftersom det handlar om ett brett spektrum av situationer och brottsrubriceringar som ska bedömas är det viktigt att domstolen beskriver det förfarande som avgiften för rättegångsmisbruk grundar sig på, så att det i en senare straffprocess är möjligt att bedöma om det är fråga om samma gärning.

Enligt uppgifter till utskottet kan det inte uteslutas att en rättegång som grundar sig på misbruk har ett så nära samband med ett förfarande som för en parts del uppfyller ett brottsrekvisit att

Betänkande LaUB 6/2026 rd

utdömning av avgift för rättegångsmissbruk senare kan hindra en straffprocess på grund av förbudet mot dubbel straffbarhet. Därför innehåller propositionen den föreslagna bestämmelsen. Om det till exempel i en civil talan framställs osanna kränkande påståenden som inte tidigare har bedömts i en straffprocess, är det möjligt att rekvisitet för ärekränkning uppfylls. I en sådan situation kan utdömning av avgift för rättegångsmissbruk hindra en senare straffprocess.

Enligt lagutskottet är det emellertid inte befogat att föreskriva att avgiften för rättegångsmissbruk ska vara primär i förhållande till straffprocessen, eftersom det är motiverat att baserat på prövning från fall till fall avgöra om det är ändamålsenligare att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk eller att avstå från att döma ut den med tanke på straffprocessen. Den föreslagna regleringen möjliggör sådan prövning från fall till fall, eftersom avgiften för rättegångsmissbruk kan dömas ut som primär påföljd även om förfarandet kan uppfylla rekvisitet för något brott, men regleringen gör det också möjligt att prioritera straffprocessen. Lagutskottet anser att den föreslagna bestämmelsen är motiverad.

Verkställighet av avgiften för rättegångsmissbruk

Grundlagsutskottet noterar i sitt utlåtande att propositionen inte innehåller några bestämmelser om verkställigheten av avgiften för rättegångsmissbruk (se GrUU 8/2026 rd). Enligt grundlagsutskottet bör lagutskottet komplettera regleringen till denna del.

Med hänvisning till det som sägs ovan föreslår lagutskottet på det sätt som beskrivs närmare nedan att den föreslagna regleringen kompletteras med bestämmelser om verkställigheten av avgiften för rättegångsmissbruk och om när avgiften förfaller (nytt lagförslag 2).

Offentliggörande av avgöranden

Enligt den föreslagna regleringen ska hovrätten och högsta domstolen i ett lättillgängligt format och i elektronisk form offentliggöra domar genom vilka ärenden slutligt avgörs och som gäller rättegångar som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen. I detta avseende finns det inget handlingsutrymme vid genomförandet av direktivet, eftersom det förutsätter att alla avgöranden som meddelats antingen av appellationsdomstolen eller av högsta instans offentliggörs. Syftet med att offentliggöra domstolsavgöranden är att öka medvetenheten om och tillhandahålla en informationskälla om munkavleprocesser (skäl 47 i ingressen till direktivet).

Den föreslagna bestämmelsen innebär att högsta domstolen ska publicera också andra beslut än prejudikat. Vid utskottsbehandlingen har det ansetts vara oklart om hovrättens avgöranden ska offentliggöras även om tillstånd till fortsatt handläggning inte beviljas. I propositionen anses direktivet medföra en sådan skyldighet (s. 44). Frågan avgörs dock i sista hand av EU-domstolen. Utskottet anser att regeringens lösning att också sådana avgöranden ska publiceras är motiverad i en situation som lämnar rum för tolkning.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

Förhållande till Europarådets rekommendation

Europarådet har gett rekommendation CM/Rec(2024)2 om motåtgärder mot munkavleprocesser (Recommendation on countering the use of strategic lawsuits against public participation). Rekommendationen innehåller en mycket detaljerad lagstiftningsram.

Europarådets rekommendation är inte juridiskt bindande och enligt uppgift har Finland ännu inte börjat genomföra den. Juridiskt sett anses rekommendationen endast vara en tillåten rättskälla. Det finns således inget hinder för att använda rekommendationen vid tillämpningen av lagen, men då bör det noteras att man i rekommendationen har gått in för en bred definition av munkavleprocesser, som utöver tvistemål också omfattar brottmål och förvaltningsrättsliga ärenden. Vidare avviker rekommendationens regler för förfarandet och rättsmedlen delvis från direktivet och lagförslaget.

Europarådets rekommendation kan bedömas komplettera direktivets bestämmelser. Utskottet konstaterar att punkterna 8 och 9 (indikatorer) och 10—19 (indelning och klassificering) i rekommendationen är till nytta med tanke på identifiering av munkavleprocesser och förståelse av fenomenet.

DETALJMOTIVERING

2. Lagen om ändring av 1 och 4 b § i lagen om verkställighet av böter (Nytt)

1 §. Lagens tillämpningsområde. I 1 mom. 3 mom. föreskrivs det om andra penningpåföljder, avgifter och ersättningar på vars verkställighet lagen om verkställighet av böter tillämpas.

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande och det som sägs ovan i utskottets överväganden föreslår lagutskottet att 3 mom. 4 punkten kompletteras med den avgift för rättegångsmissbruk som avses i 12 § i lagförslaget i propositionen. Syftet är att möjliggöra verkställighet av avgiften. Det är motiverat att lägga till avgiften för rättegångsmissbruk i bestämmelsen, eftersom avgiften i lagens systematik närmast kan jämföras med en rättegångsbot.

4 b §. När påföljder förfaller. I paragrafen föreskrivs det om när sådana påföljder förfaller som hör till lagens tillämpningsområde och om vars förfallande det inte föreskrivs någon annanstans i lagstiftningen. När en påföljd förfaller innebär det att verkställighetsåtgärderna inte längre kan fortsätta.

I 1 mom. föreskrivs det om när följande påföljder förfaller: administrativa påföljder av straffkaraktär, brottsofferavgifter, rättegångsböter enligt 14 kap. 7 § i rättegångsbalken, rättegångsböter enligt 54 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och viten som har dömts ut med stöd av viteslagen. Dessa påföljder förfaller när fem år har förflutit från den dag då det lagakraftvunna avgörandet om påföljden meddelades. Påföljderna förfaller också om den betalningsskyldige avlider. Utskottet föreslår att också detta moment kompletteras med den avgift för rättegångsmissbruk som avses i 12 § i lagförslaget i propositionen.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 170/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett nytt lagförslag 2. (Utskottets nya lagförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga debatten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att skydda personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade yrkanden eller rättegångsmissbruk i tvistemål som har gränsöverskridande verkningar.

Genom denna lag genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på civilrättsliga och handelsrättsliga tvistemål som har gränsöverskridande verkningar och som grundar sig på deltagande i den offentliga debatten.

Denna lag tillämpas inte i brottmål och inte heller vid handläggningen av ett privaträttsligt yrkande i samband med handläggningen av ett brottmål.

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, ska vid handläggningen av mål som avses i 1 mom. och sökande av ändring i sådana mål dessutom tillämpas vad som föreskrivs i rättegångsbalken.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tvistemål som har gränsöverskridande verkningar* ett civilrättsligt eller handelsrättsligt tvistemål där minst en av parterna har hemvist någon annanstans än i Finland och där alla relevanta omständigheter inte hänför sig till Finland,

2) *deltagande i den offentliga debatten* uttalanden som görs eller aktivitet som utförs av en fysisk eller juridisk person i samband med utövandet av rätten till yttrandefrihet och informationsfrihet, konstnärlig och vetenskaplig frihet eller mötes- och föreningsfrihet samt förberedande, stödjande eller bistående åtgärder med direkt anknytning till detta, i en fråga som påverkar allmänheten i en sådan omfattning att allmänheten kan ha ett legitimt intresse av den,

3) *rättegångsmissbruk* en rättegång vars främsta syfte är att tysta ned, hindra eller bestraffa offentlig debatt och där det verkliga syftet inte är att få en sak prövad inför domstol.

4 §

Ärendets brådskande natur

Domstolen ska avgöra de yrkanden som avses i 5, 7 och 8 § utan ogrundat dröjsmål.

5 §

Förkastande av talan i ett tidigt skede

Svaranden har rätt att kräva att domstolen under beredningen av talan förkastar talan eller en del av den såsom uppenbart ogrundad så som avses i 5 kap. 6 § 2 mom. i rättegångsbalken.

Domstolen ska höra kändanden när den behandlar ett yrkande som avses i 1 mom., om det inte är uppenbart onödigt för att bedöma om talan eller en del av den är uppenbart ogrundad.

6 §

Ställande av säkerhet

Om inte något annat följer av internationella förpliktelser som är bindande för Finland kan domstolen på yrkande av svaranden ålägga kändanden att inom utsatt tid ställa säkerhet hos utmätningssmannen för de rättegångskostnader som kändanden kan bli tvungen att ersätta svaranden. Om kändanden inte ställer säkerheten lämnas talan utan prövning.

När domstolen överväger att ställa säkerhet och beloppet för säkerheten ska den beakta omständigheter som tyder på rättegångsmissbruk, kändandens rätt att få sitt ärende avgjort i domstol, parternas ställning och risken för att svaranden ska stå för rättegångskostnaderna.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

7 §

Yrkande på ställande av säkerhet

Ett yrkande på ställande av säkerhet enligt 6 § ska framställas under beredningen. Yrkandet ska motiveras.

Yrkandet ska innehålla en specifikation av rättegångskostnaderna för åtgärder som redan vidtagits och en uppskattning av de rättegångskostnader som kommer att uppstå i fortsättningen.

8 §

Höjning av säkerheten

Om en säkerhet som ställts enligt 6 § visar sig vara otillräcklig, kan den domstol där huvudsaken är anhängig på yrkande av svaranden höja den säkerhet som käranden har ålagts att ställa.

Yrkandet ska innehålla en specifikation av rättegångskostnaderna för åtgärder som redan vidtagits och en uppskattning av de rättegångskostnader som kommer att uppstå i fortsättningen.

På avgörandet av yrkandet och på det höjda beloppet av säkerheten tillämpas bestämmelserna i 6, 9 och 10 §.

9 §

Förfarande vid ställande av säkerhet

När domstolen har meddelat ett åläggande enligt 6 § 1 mom. blir ärendet anhängigt vid utsökning på ansökan av käranden.

Vid ställande av säkerhet ska bestämmelserna i 3 kap. 43 och 44 § i utsökningsbalken iaktas i tillämpliga delar.

Utmätningssmannen ska meddela domstolen när käranden har ställt säkerheten.

10 §

Uttagande av betalning ur säkerhet

Ett ärende som gäller uttagande av betalning ur säkerhet blir anhängigt vid utsökning på ansökan av svaranden. Om svaranden inte har ansökt om verkställande av domen inom ett år från det att domstolens dom vunnit laga kraft, ska säkerheten återställas till käranden.

Vid uttagande av betalning ur säkerhet samt förvaring och återställande av säkerhet iaktas i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 45 och 46 § i utsökningsbalken.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

11 §

Stöd till svaranden i domstolsförfaranden

Domstolen kan på begäran av svaranden ge en sådan förening, någon annan sammanslutning eller stiftelse, vars syfte är att försvara eller främja rättigheterna för personer som deltar i den offentliga debatten, tillfälle att bli hörd i ärendet.

12 §

Utdömning av avgift för rättegångsmissbruk

En kändare som inleder en rättegång som utgör rättegångsmissbruk kan dömas att betala en avgift för rättegångsmissbruk på minst 1 000 och högst 50 000 euro.

En avgift för rättegångsmissbruk kan dömas ut oberoende av om talan har förkastats med stöd av 5 § eller om kändaren har ålagts att ställa säkerhet enligt 6 §.

En avgift för rättegångsmissbruk kan dömas ut, om rättegången som helhet betraktad grundar sig på rättegångsmissbruk. När domstolen överväger att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk och dess storlek ska den beakta de omständigheter som lett till rättegången, parternas ställning samt kändarens förfarande som helhet.

13 §

Domseftergift av avgift för rättegångsmissbruk

Domstolen kan avstå från att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk, om det skulle vara oskäligt att döma ut avgiften.

Domstolen kan också avstå från att döma ut en avgift för rättegångsmissbruk, om det förfarande som ligger till grund för avgiften kan motsvara någon brottsbeskrivning.

14 §

Förfarande vid utdömning av avgift för rättegångsmissbruk

Domstolen påför en avgift för rättegångsmissbruk i samband med avgörandet av huvudsaken. Beslutet ska motiveras.

Domstolen ska höra kändaren innan avgiften för rättegångsmissbruk påförs.

15 §

Ersättning för rättegångskostnader som uppkommit i ett tredjeland

En domstol kan förplikta en kändare som har sin hemvist utanför Europeiska unionen och som har inlett en rättegång som utgör rättegångsmissbruk vid en domstol i ett tredjeland att ersätta svarandens rättegångskostnader i det målet.

Betänkande LaUB 6/2026 rd

Ett yrkande på ersättningskyldighet enligt 1 mom. kan inte prövas så länge målet är anhängigt vid en domstol i ett tredjeland.

Ett i 1 mom. avsett mål kan prövas av den tingsrätt inom vars domkrets käranden för ett i 1 mom. avsett mål som prövas vid finsk domstol har sin hemvist.

16 §

Offentliggörande av avgöranden

Hovrätten och högsta domstolen ska i ett lättillgängligt format och i elektronisk form offentliggöra domar genom vilka mål slutligt avgörs och som gäller rättegångar som hör till tillämpningsområdet för denna lag.

17 §

Ändringssökande

Ett avgörande genom vilket ett i 5 § avsett yrkande har förkastats överklagas i samband med att ändring söks i tingsrättens dom eller slutliga beslut, om inte domstolen bestämmer att ändring ska sökas separat.

I ett beslut som meddelas med anledning av ett yrkande som avses i 7 och 8 § får ändring inte sökas separat.

På sökande av ändring i verkställighetsåtgärder och i utmätningens beslut i ärenden som avses i 9 och 10 § tillämpas 11 kap. i utsökningsbalken.

Ändring i ett avgörande som gäller avgift för rättegångsmissbruk får sökas genom besvär.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 6/2026 rd

Utskottets nya lagförslag

2.

Lag

om ändring av 1 och 4 b § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 3 mom. 4 punkten och 4 b § 1 mom.,
sådana de lyder i lag 416/2025, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om verkställighet av följande andra penningpåföljder,
avgifter och ersättningar:

4) rättegångsbot enligt 14 kap. 7 § i rättegångsbalken, ~~och~~ rättegångsbot enligt 54 § i lagen om
rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) och avgift för rättegångsmissbruk enligt 12 § i lagen
om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den offentliga
debatten (/),

4 b §

När påföljder förfaller

En administrativ påföljd av straffkaraktär, brottsofferavgift, en rättegångsbot enligt 14 kap. 7 §
i rättegångsbalken, en rättegångsbot enligt 54 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, ~~och~~
ett vite som har dömts ut med stöd av viteslagen och en avgift för rättegångsmissbruk enligt 12 § i
lagen om skydd mot gränsöverskridande rättegångsmissbruk för personer som deltar i den
offentliga debatten förfaller när fem år har förflutit från den dag då det lagakraftvunna avgörandet
meddelades. Dessa påföljder förfaller också när den betalningsskyldige avlider.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande LaUB 6/2026 rd

Helsingfors 26.3.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Jessi Jokelainen vänst
medlem Aleks Jäntti saml
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Jani Kokko sd
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.